

# Téereb Danyeel — Limu Juróom

## *Juróom-ñaar fukki at*

Jeff Pippenger

2023-11-29

Yeoyakim mooy bu njëkk ci ñetti buur yu mujj yi Yuda, te bi waa Babilon nootee ko, juróom-ñaari fukki at yi ngir jaamug nguur gu bëj-saalum gi tàmbalee. Juróom-ñaari fukki at yooyu dañuy firndeel diir bi Babilon, nguur gu njëkk gi ci waxi yonent yi ci Biibël, di nguuru. Ci Esayi saar ñaar-fukk ak ñett, jigéenu njaay bu Tir dinañu ko fàtte juróom-ñaari fukki at yu misaal, yu waxi yonent yi fésal ni ay fan lañu benn buur. Ci waxi yonent yi ci Biibël, buur mooy nguur, te fan yi nguur gi doŋŋ gi ci waxi yonent yi ci Biibël, gi tolloo ak juróom-ñaari fukki at, mooy Babilon.

Ci biir moomu, jigéen ju bon ju Tir, ji di tegtal baabas, dees na ko fàtte. Ci mujjug juróom-ñaar-fukk at yu misaal yooyu, dees na ko fàttaliku, te mu gén, di njaalook ak mbooleem nguur yi ci suuf si. Njaaloog wu xel mooy jëfandikoo ak bopp gu yoonul ci diggante kërceen ak réew. Ci mujjug juróom-ñaar-fukk at yu misaal yooyu, baabas bi dina dugg ci diggante ak Mbootaayu Xeeti Àddina bi, bi tegtal ci mbooleem buur yi jigéen ju bon ju Tir jooje di njaalook ak ñoom ci mujjug juróom-ñaar-fukk at yu misaal yooyu. Nguur gi nguural ci biir juróom-ñaar-fukk at yu misaal yooyu mooy Etazini, rab wu suuf si bu am ñaari bëñ.

Saar Daniel, tàmbalee ci benn ba juróom, dañuy tēnk waxtaanu atum juróom-ñaar-fukk yi Babilon, te moo tax ne saar yooyu dañuy tegtal taarixu ñaari bakk yi ci rabu suuf bi. Saar ñent ba ak juróom jëfandikoo nañu ngir xamle buur bu njëkk ak buur bu mujj bu Babilon, te ñoom ñaar ñoo boppam, dañu koy tegtal ci àtteb buur bu njëkk bi ak buur bu mujj bi. Àtteb Nebukadnesar nekk woon genn dàqkatu ngir “juróom-ñaar janti,” ba mu dundee ni mala mu àll ba di lekk gēdd te di naan xob, diirub ñaari junni ak juróom téeméer ak ñaar-fukk fan. Àtteb Belshazzar bindees na ko ci miir mi, te àndalees na ko ak limub ñaari junni ak juróom téeméer ak ñaar-fukk, loolu nag di xamle ne àtteb rabu suuf bi ak ñaari bakkam dañu koy tegtal ci “juróom-ñaar janti” yi ci Lawwiit 26. Lii sukkandiku na ci seedeeru ñaari buur, te ñaari seede yi dañuy tegtal bu njëkk bi ak bu mujj bi.

“Juróom-ñaari waxtu” mooy doj wi tax Adventisme daanu, te moo tax it kenn mēna ko xamñu, doonte mu nekk fu leer — ngir ñi bëgg a gis. Mooy misaalu àtteb xeet wi (Babilon) mi nguuru woon juróom-fukk at, te mooy it misaalu àtteb nguur gi di nguuru juróom-fukk at yu misaal. Bi William Miller jëbbalee njàngatam ci “juróom-ñaari waxtu” yi nekk ci Léwítik saar ñaar-fukk ak juróom-benn, dafa jëfandikoo ñaar-fukk ak juróom téeméer ak ñaar-fukk fan yu Nebukadnesar dundee ni rab ci Daniyel saar ñeent, muy benn ci seede yi ci yoon wax ci kanam ngir dēgēral “juróom-ñaari waxtu” yi ci Léwítik saar ñaar-fukk ak juróom-benn. “Juróom-ñaari waxtu” mooy doj bu njëkk, te mooy it doj bu mujje ci Sakarija saar ñeent. Yeesu, Baayu Jigéen White, Esayi ak Piyeer dañuy ko jàpp ni doj wi divu boppu hoek bi. Moo di njàngale gu ëpp solo ci kàdduy yonent ci Biibël, doonte ci dēgg-dēgg kenn gis ko ci ñi di wax ne ñoom ñooy yonntent yi ñaareelu malaaka bi.

Bi nuy bégga tàmbali xalaat ci juróom-benn ak juróom-ñaari saar yi njëkk ci téereb Daniel, am na solo nu xam ne, dale ko ca njàlbéen ga, ñu jàngale na fa “juróom-ñaari waxtu yi.” Bi Babilon daaneel Yehoyakim, jàppale gu juróom-fukki at ya tàmbalee na. Téereb Chroniques bi leeral na lu tax ñu jël leen ngir nekk ay jaam diirub juróom-fukki at.

Sedekiya amoon na ñaar-fukk ak benn at ba mu tàmbalee nguuram, te mu nguuru fukki at ak benn ci Yerusalem. Def na li bon ci kanam Aji Sax ji Yàllaam, te suufeelul boppam fa kanam Yeremi, yonent bi waxe woon ci gémmini Aji Sax ji. Te itam dafa jélli ci buur Nebukadnesar, mi ko woññoon ngeen ci turu Yàlla; waaye mu dëgërloo baatam, dëgëral xolam ba bañ a dellu ci Aji Sax ji Yàllay Israyil. Rax-ci-dolli, njiiti saraxalekat yépp ak mbooloom xeet wi tooñ lool ndax topp bépp yëf yu ñaaw yu xeeti xéewal yi; te ñu sobe kër Aji Sax ji, gi mu setaloon ci Yerusalem. Te Aji Sax ji Yàllay séeni maam di leen yónnee ay ndawam, ba noppi ci suba, di yónnee; ndaxte yërëm na askanam ak dëkkub saxuwaayam. Waaye ñoom ñu ree ndawi Yàlla yi, xeeb kàddu yi mu wax, te toroxal yonent yi, ba merum Aji Sax ji dal ci askanam, ba noppi amul woon paj. Moo tax mu indi ci seen kaw buur bu Kaldé yi, mi rey séeni xale yu góor ak sabar ci biir kër setal seen saxuwaay, te yërëmul xale bu góor walla janq, mag walla ku daanu ndax màggat; mu jox leen ñoom ñépp ci loxoom. Te yebal na Babel bépp jumtukaayu kër Yàlla gi, yu mag ak yu ndaw, ak alalu kër Aji Sax ji, ak alalu buur bi ak boroom kër yi; lépp loolu yépp. Te ñu lakk kër Yàlla gi, tas miir yi Yerusalem, lakk ak safara bépp këràm nguur gu rafet, te yàq bépp jumtukaay gu taaru. Ñi muccoön ci sabar bi, yóbbu na leen Babel; foofa ñu doon ay jaamam ak yu doomam, ba kerog nguur gu Perse tàmbalee nguuram: ngir matal kàddug Aji Sax ji jaarale ko ci gémmini Yeremi, ba ba suuf si jële ay Noflaayam; ndaxte lii yépp diir ba mu nekk yàqu te kenn dëkkul ko, dafa sàbbat, ngir matal juróom-ñaar-fukki at. Léegi ci at mu jëkk bañu boka ci nguurug Sirus buur bu Perse, ngir kàddug Aji Sax ji gi jaarale ci gémmini Yeremi mat, Aji Sax ji jogal na xelu Sirus buur bu Perse, ba mu yégle ko ci bépp nguuram, te bind ko itam, naan: “Nii la Sirus buur bu Perse waxe: Aji Sax ji Yàllay asamaan jox na ma bépp nguur yi nekk ci suuf, te sant na ma ma tabaxal ko kër ci Yerusalem, bi nekk ci Yuda. Kan moo nekk ci yéen ñépp ci askanam? Na Aji Sax ji Yàllaam ànd ak moom, te na dem yéeg.” 2 Tariix 36:11–23.

Ñaar-fukk yi ci jaamono dafa war a matal kàddu Yéremie mi ne: “ba suuf si béggee ay Sabatam, ndax lu tollu ak yi mu nekk woon gent, dafa sàmm Sabat.” Amul benn benn làqu ci Kàddu Yàlla, bu dul sàcc bi nekk ci Taarix yi nuy wax fii, buy wax ne suuf si “bégge” ay Sabatam. Làqu boobu nekk na ci Saraxalekat, ay saar 25 ak 26. Saar 25 di jox ndigal yi ci ni ñuy maye suuf si mu bégge noflaayam bu Sabat, te saar 26 di wone mbugal mi ñuy wax “juróom-ñaari yoon” bu fekke ne ndigal yi ngir kóllëre googu toppuñu leen.

Yàlla wax na ne yoon Jehoiakim moo doon tàmbali ngir njaamug képp ku ñëw, te loolu boka na ci li Daniel wax ci saar ñenteel benn ci ay “régal” ak “giñ” yu Muusaa. Daniel xamoon nattu “juróom-ñaar yoon yi,” ndaxte ci saar ñenteel benn mu seede ne ci njàngam waxi Yeremiya ci mbindum juróom-ñaar-fukk at yi la xamee limu at yi gaayi Yàlla di jaamu ci Babilon.

Ci njëkk atamam nguuram, man maa, Daniyeel, xam ci téere yi limub at yi, yi kàddug Boroom bi dikkël Yeremi, yonent bi, ne dina matal juróom-ñaar-fukk at ci yàqu-yàqu Yerusalem. Daniyeel 9:2.

Danyeel xamoon na ñaar-fukk ak juróom-ñetti at yi “ci téere yi,” du téere Yereemi rekk. Teneen téere bi mu xamoon mooy mbindum Muusaa yi, ndax ci ay ñaanam, moom day wax ne “rëcc” gi ci ñaar-fukk ak juróom-ñetti at yi ci jaamug bi, mooy “ngiñ” gi Muusaa waxoon. Baat bi nekk ci Daniel Saar 9, bi ñu tekkee ne “ngiñ,” mooy benn baat bi ñu tekkee ne “juróom-ñaari yoon” ci Leweet Saar 26. Njappug Yuda ci Babilon diiru ñaar-fukk ak juróom-ñetti at, dafa doon matalug rëccug “juróom-ñaari yoon” gi, lu xew lu nekk ci li benn teolog bu bees man a werante. Loolu leer na mel ni bët set, waaye su fekke ne nangoo gis.

Te Boroom bi waxoon Muse ci tundu Sinaay ne ko: Waxal waa Israyil, ne leen: Bu ngeen agsee ci réew mi ma leen di jox, suuf si dafa war a sàmm bésu noflaay bu ñeel Boroom bi. Juróom-benn at nga war a ji, te juróom-benn at nga war a dagg sa kër gu reseñ, te dajale meññam; waaye ci atub juróom-ñaareel bi, suuf si dafa war a am noflaay bu mat, di bésu noflaay bu ñeel Boroom bi: bul ji sa tool, te bul dagg sa kër gu reseñ. Li sa ngóob gi meññ boppam, bul ko góob; te reseñi sa garab gu ñu bañ a yóbbu, bul leen dajale; ndaxte mooy atub noflaay bu ñeel suuf si. Te bésu noflaayu suuf si dina nekk lekk ngir yéen; ngir yaw, ak sa jaam ju góor, ak sa jaam ju jigéen, ak sa surga buy liggéey, ak doxandéem bi dëkk ak yaw, ak it ngir sa jur gi, ak rab yi nekk ci sa réew, mboolem meññam dina nekk lekk. Te nga war a waññi ngir sa bopp juróom-ñaari ay sabbat yu at, juróom-ñaari yoon juróom-ñaari at; te jamonoy juróom-ñaari sabbat yu at yooyu dina nekk ngir yaw ñeent-fukk ak juróom-ñeent at. Noonu nga war a sabat li ñuy wax jubili ma jiital, ci bésu fukki fan ba ci weer wu juróom-ñaareel bi; ci bésu njotlaay ba, ngeen di sabat li jiital ci seen réew mépp. Lawiyeen 25:1–9.

Li am solo ba gis ni, ci ndigali yi ñu joxe woon ci noppaliku suuf si, juróom-ñaari yoon yu jukkoo ak juróom-benn at yu liggéeyee suuf si ak benn at buy noppal suuf si, dañoo war a wáy ba ci atum ñeent-fukk ak juróom-ñeent, fa nga xam ne jubilee moo fa waroon am, ngir wone matug juróom-ñaari yoon yu juróom-ñaari at. Li gën a am solo mooy gis ne buxar bi jubilee waroon a wuutu ci Bésu Njot gu Yàlla ak nit, te loolu moo tax mu leer ne bi Bésu Njot gu anti-type tàmbaalee ci 22 Oktoobar 1844, buxarub jubilee bi di tegtal yoon wu “juróom-ñaari jamono” waroon na fa wuutu. “Juróom-ñaari jamono” yi tàmbaalee baññu yóbbu Manasee Babilon ci 677 BC, dañoo tegtal ñaar-fukk ak juróom-ñaari téeméeri at, yi jeexee ci Bésu Njot gu anti-type. Jukkoo gi, kenn du ko réer ludul ñiy bañ a gis. Yoon wu “juróom-ñaari jamono,” jukkoo na ak ñaari junni ak ñetti téeméeri at.

Lii mooy lu am solo itam ngir gis ne ci ndigali kóllere yi nekk ci juróom-ñeenti aaya yu njëkk yi ci Lewitik saraxle 25, am na misaal bu gëna xóot ngir tereb “bés bu nekk at” ci Kaddug Yàlla. Ñam wu léeb yi nga xam ne ñi diinekat yi di sànni, ngir dugal gállankoor gi ci naan bu Babilon ba mu màndargu, mooy ne àtteb “juróom-ñaari yoon” bi nekk ci saraxle 26, déggoo bu baaxul la ci tekkiinu kaddu Ebré yi tekkiwoon ne “juróom-ñaari yoon.” Waxtaan woowu dëggul. Tekkiinu kaddu Ebré boobu dafa ëmb ci mataloom taxawaay, liy jëfandikoo ko ci anam wu limukaay; waaye seen waxtaan wu yàqu, wi ñuy taxawale ci kaw ndigël wu réer te sukkandiku ci seen xam-xam bu ñuy wax ne moo leen moom ci njuumtey sarfawu Ebré, du lenn ludul waxtaan wuy réeral yoonu dëgg bi.

Àtte gi ñu tegtal ni “juróom-ñaari yoon” ci xaaj 26, xam nekk na ci ndimbalu wax ji ci boppam, waaye du li yenn teoloogkat yu jamonoy tey di jël làkku Ebrë ci doole ngir jengal ko. William Miller jëfandikoo na taxawaayam te bañ a sax ci benn njort ci làkku Ebrë, te xel mu sell mi dëggal na ni xam-xamam baax na. Malaaka yi gindi woon nañu xam-xamam ci ndimbalu xaaj bi nga xam ne fa la attec “juróom-ñaari yoon” nekk, waaye du ci làkku Ebrë.

Jëmkanam ci saar fukk ak juróom-ñent mooy fa ñu xamle tegtal kóllëre yi, te saar fukk ak juróom-benn bi daldi joxe barke bu ñu dige ci wattu ndigali kóllëre yooyu, te gannaaw loolu mu xamle li Danyeel tudde “rëbbu Musaa” ngir ñàkk dëggal ndigali yooyu.

Mbir mi mooy téeméeri bés-benn at ci waxu yonent yi ci Biibël bi. Ay aaya yooyu njëkk ci Léwítik 25 dañuy xamle bu leer ne ci waxu yonent yi ci Biibël bi, bés mooy tekki at. Ci téereb Éksóod bi, Muusaa xamle na bu leer njaxlafte gi nekk diggante noflaayu bés sub juróom-ñaareel bi ngir nit ak rab, ak noflaayu atum juróom-ñaareel bi ngir suuf si.

Te juróom-ati bëgg nga bey sa suuf, te nga dajale ay meññam; waaye atum juróom-ñaareel bi, nga bàyyi ko mu noppalu te nelaw; ngir ba ñi néew ci sa xeet man a lekk; te li ñuy bàyyi, rab yi ci àll bi dinañu ko lekk. Noonu it nga wara def ci sa toolu reseñ bi ak ci sa toolu oliw bi. Juróom-benéen fan, nga def sa liggéey; te ci fanweerel bi, nga noppalu; ngir sa nag ak sa mbaam man a noppalu, te doomu sa jaamu jigéen bi ak doxandéem bi man a jëfandikoo seen doole. Êxod 23:10–12.

Ci biir yuññeele juróom-ñatt yooyu, manees na xàm ne bésu noflaay ngir nit ak rab, dafa yem ak atum noflaay ngir suuf si. Ci Levitik saar fanweeri ñaar, ci juróom benni ay sarax yu jëkk, nu gis fa benn strukturë gramaer bu ni mel ak ndigalu Sabat bi ci Esod saar fanweer, ay sarax juróom ñett ba fukk benn.

Te Boroom wax na Musaa ci tundu Sinaay ne ko: “Waxal ñi bokk ci Israyil te nga ne leen: Bu ngeen agsee ci suuf si ma leen di jox, suuf si dafa war a sàmm Ndeyjoor bu sell ngir Boroom bi. Juróom-benn at nga wara ji mbey mi ci sa tool, te juróom-benn at nga wara dagg sa reseñ, te nga dajale meññam; waaye ci at wu juróom-ñaareel bi, suuf si dafa war a am Ndeyjoor bu noppaliku, di Ndeyjoor ngir Boroom bi: bul ji sa tool, te bul dagg sa reseñ. Li sax ci boppam ci ngóob ga nga goon, bu ko góob; te bul dajale garabi reseñ sa toftalul; ndaxte mooy at wu noppaliku ngir suuf si.” Léwite 25:1–5.

Fàttaliku bés sub Noflaay bi, ngir sellal ko. Juróom-benn fan nga wara liggéey te def say jëf yépp; waaye fan weesu bi mooy bés sub Noflaay bu Yàlla sa Boroom; ci moom doo def benn liggéey, yow, mbaa sa doom ju góor, mbaa sa doom ju jigéen, mbaa sa jaam ju góor, mbaa sa jaam ju jigéen, mbaa say jur, mbaa doxandéem bi nekk ci sa bunti kër. Ndaxte ci juróom-benn fan Aji Sax ji sàkk asamaan ak suuf, géj gi ak lépp lu nekk ci ñoom, te noflaay fan weesu bi; moo tax Aji Sax ji barkeel bés sub Noflaay bi te sellal ko. Exodus 20:8–11.

Ndigu ñaar yi ci ndigalu bés sub Noflaay yi mooy xamale xalisu Liwitik ñaar-fukk ak juróom ak ñaar-fukk ak juróom-benn. Bi ñu leen booloo te teg leen sàppe ak sàppe, ñuy seede ne “juróom-benn fan nga wara liggéey, te def sa liggéey gépp,” te “juróom-benn at nga wara ji sa tool, te juróom-benn at nga wara gor sa toli reseñ, te denc meññam.” “Waaye bés sub juróom-ñaareel ba

mooy bésuub Noflaayu Yàlla sa Boroom bi,” te “atub juróom-ñaareel ba day doon atub noflaayu noppal gu ñeel suuf si, bésuub Noflaay bu ñeel Boroom bi.”

Ñaari baat yi ñu tekki ne “juróom-ñaareel,” ci benn ci ndigali sabbat yi, muy sabbatu nit ñi walla sabbatu suuf si, ñoo bodd benn baat bu Ebrë yennaka mooñu tekki ne “juróom-ñaareel yoon” ci saar 26 bu Leewitik. Wér-gu-yaramu saar 25 ak 26 yi ci Leewitik dafa taxaw ci biir sàrtu wax yu yonent yi ne benn bés dafay tegu at ci yonenteb Biibël. Lu ni mel sax, am na solo lool it sàrtu wax bu njëkk a jëfandikoo ci yonent.

Lu njëkk bu jëkk yi ñuy wax ci ñaari sàpp yii mooy sart bu neex ne bés benn dafa taxaw ci at benn. Gabriel ak ay malaaka yu nekk ak moom ñoo yóbbu William Miller mu xam ne “juróom-ñaari waxtu yi” ci Levitik mooy misaal bu junni ñaar ak juróom-ñaar téeméeri at, te loolu mépp déggoo na bu baax ak mbirum ñaari sàpp yi, maanaam sart bu neex ne bés benn dafa taxaw ci at benn, bi ñu tëral ci juróom-ñaari sarax yu njëkk yi ci sàpp fanweeri juróom-ñaar.

Bi bindkat bu Chroniques waxee sabab bi Babilon jàpp nguur gu bëj-gànnaru Yuda ngir yóbbu ko ca njaamug njaam la, mu ne loolu ngir suuf si man a am noflaayam bu Sabbaat. Benn bérëb bees ci Kàddu Yàlla bi moom rekk moo wax ne suuf si am na noflaay, te bérëb boobu am na ci Saraxal wi, ay saar 25 ak 26. Juróom-ñaar-fukk at yi Babilon nguuruwoon ni jëkkërëg nguur gi njëkk ci wax yu yonent yi ci Biibël, duñu rekk di wone at yu misaal yi mala mu suuf si di nguuru ni juróomeelu nguur gi ci wax yu yonent yi ci Biibël, waaye itam juróom-ñaar-fukk at yooyu ay xamle yu jub lañu ci “juróom-ñaari yoon yi” ci móolu Musaa mi.

Bu nu tàmbalee gëstu waxi yonent yi ñu tegu ci juróom-benn ba juróom-ñeent atum Daniel, dafa am solo lool ñu xam ne musiba bi ñuy wax “juróom-ñaari jamono,” noonu it barke bi ñuy wax “juróom-ñaari jamono,” am nañu wàll ci bépp ci ay saar yooyu.

Am na solo a fàttaliku ne itam ne wàcc ne juroomi juróom-ñetti at yi màndargaal na ko waxtu liifub Yowale bi ci bésuub fukki fan ci weeru juróom-ñetteel bi, mooy Bésuub Defar Bakkaar bi. Dëgg gii dafa boole “juróom-ñaar yoon” yi ak ñaari junni ak ñetti téeméeri fan yi ci Daniel saar 8, aaya 14. Am na solo itam ne at wu yonent mooy ñetti téeméeri juróom-benn fukk fan, te su ñuy boole ñetti téeméeri juróom-benn fukk fan, yoon ci kaw yoon, ngir “juróom-ñaar yoon” yi, loolu dafa tolloo ak ñaari junni ak juróom téeméer ak ñaar fukk fan.

Ba Danyeel dégge ci téere yi limub at yi Yeremiya waxoon, mu tàmbalee ñaan gu jàpp mboolem xeetu tontuub tuub giñuy xam ne lu war la, su fekke ne askanu Yàlla yeewu benn yoon ci dëgg ne ñoom ay jaam lañu ci suufus noon bi. Ci mujju ñaanu Danyeel bu Lewe 26, Jibril feeñ ngir jox Danyeel xam-xam ci peeñ mi mu “dëgg” woon, mooy peeñu ñaari junni ak ñetti téeméeri fan yi. Jibril tàmbalee ci wax Danyeel ne juróom-ñaar fukki ay ayu-bés yu “dogees nañu” ngir askanam Danyeel.

Ñaar-fukk ak juróom-ñar ay ayu-bis ñu dogal nañu ci sa xeet ak ci sa dëkk bu sell bi, ngir jeexal moytu gi, ak ngir def ba bàkkaar yi mujje, ak ngir jébbale njubadi, ak ngir indil njub gu sax fàww, ak ngir tëj vision bi ak waxu yonent bi, ak ngir diwal Ku Sell Ki gën a sell. Daniel 9:24.

Baati bi ñu tekki ne “dogal na ko” ci kàddu gi dafay tekki “dagg”, te moo tax mu tekki ne juróom-ñaar-fukk ay ayu-bés yi dañu war a daggeeku ci ñaari junni ak ñettéem ay fan. Doorat ci ñetteelu ndigal ba ci atum 457 lu jiitu Kirist, askanu Daniyeel dina am juróom-ñaar-fukk ay ayu-bés yu wax-jëmm ngir waxtu muñ ñu xaar. Juróom-ñaar-fukk ay ayu-bés yu wax-jëmm mooy ñeentéem téeméer ak juróom-fukk at. Gannaaw ñeentéem téeméer ak juróom-fukk at gannaaw ñetteelu ndigal ba, Israayil gu yàggoon dina sànni doj Setefaan ci atum 34, te dinañu tàggook Yàlla bu mat sèkk.

Njaamug ga jiitu ñetti ndigal yi jiitu, yi màndargaale tambali fanweeri at ak juróom-ñent fukk yu jamono ju nattukaay, dafa doon juróom-ñaar fukk at. Juróom-ñaar fukk yooyu dañoo war a may suuf si mu bégge ci noflaayi bés sub Noflaay yi Israyil gu yàgg gi masul a matal. Juróom-ñaar fukk at yu noflaayi bés sub Noflaay ngir suuf si, am nañu ko ndax juróom-ñent téeméeri ak juróom-ñaar fukk at (walla juróom-ñaar fukk ayayu at) yu ñàkk déggal giirug Musaa.

Ñeenti at ak juróom-benn fukk at yu ñàkk jub ci kóllère bi nekk ci Levitikus ñaar-fukk ak juróom, indi na juróom-ñaar-fukk at yu jaam ngir suuf si bég ci noppam. Juróom-ñaar-fukk at yooyu yu jaam jur nañu ñetti dogal, te yooyu màndargaale nañu yeneen ñeenti at ak juróom-benn fukk at yu waxtu njàngat ngir Israayil gu yàgg ga. Kon nag, gis nañu ñaari waxtu njàngat, kenn ku nekk ak ñeenti at ak juróom-benn fukk at. Ñetti dogal yooyu dafa misaal ñetti yégleb malaaka yi, te bi ci njëkk agsi na ci 1798, ci mujjug bind mi njëkk mi “juróom-ñaari yoon” ci kaw réew mi bëj-gànnar. Ñetteelu malaaka bi agsi na ñaari junniy at ak ñetti téeméeri at gannaaw ñetteelu dogal bi, ci 22 Oktoobar 1844, te loolu it mooy bi “mujjug bind mi” agsee.

Ci biir-fukk ak juróom-benni at yi nekk ci diggante jeexital mer mu njëkk ak jeexital mer mu mujj, Yeesu tabax na fondemañu kër-gu ndigalu Millerite, te doj wi ci fondemañ boobu mooy woon “juróom-ñaari yoon.” Doj boobu war na doon benn ci ñaar yi: muy doj wu fondemañ bi (mbaa doj wu tēbēxal bi) ngir Adventism ci njàlbéen ga, te it benn ci ñaar yi: muy doj wu kawe gi ak doj wu tēj bi (mbaa doj wu bàmmēel bi) ngir Adventism ci mujj ga. Ñetti ndigal yi di tegtal ñēwug yégle yi ñetti malaaka yi ci jaar-jaaru 1798 ba 1844, ñoo itam di tegtal ñetti saraxeer yu njëkk yi ci téereb Daniel.

Ci artik bi ci topp, dina tàmbalee seet waat juróom-benn ak juróom-ñaareelu sàrti yi ci bind gi.

“Bu téerey Daaniyel ak Apokalips yi gën a déggoo, gëmkat yi dinañu am ab jëfandikoo bu diine bu wuutu yàgg... Benn mbir dina xam ne ci njàngum Apokalips—mooy ne, lëkkaloo bi nekk ci diggante Yàlla ak ay nitam, jege na te wóor na.” The Faith I Live By, 345.